

Špinavá práce

**POHLEDÁVKOVÝ SPEKULANT A LOBBISTA
JAN ČERMÁK JE KONTROVERZNÍ FIGUROU
SVĚTA TUZEMSKÝCH INSOLVENCÍ.
TEĎ JE ÚHLAVNÍM NEPŘÍTELEM
ŠÉFŮ SKUPINY ARCA**

Pavel P. Novotný

Michael Tomeš

Mnoholet o něm nebylo příliš slyšet. Takticky se držel stranou, ačkoli operoval v zákulisí řady insolvenčních kauz v Česku v posledních letech. Avšak rekordní kolaps investiční skupiny Arca Investments je pro brněnskou partu kolem lobbisty a pohledávkového spekulanta Jana Čermáka katapultem zpět pod světla reflektorů. Mezi jeho blízké spolupracovníky v případě patří advokát Marek Indra, který reprezentuje fond IFIS, a také někdejší soudce Jan Kozák, jenž v minulosti čelil obvinění z manipulace několika insolvenčních kauz, kvůli čemuž byl také postaven mimo službu.

Ostatně obránci současného vedení skupiny Arca v čele s advokátem Petrem Kuhnem rádi naznačí, že jde o spolek poněkud pochybný, zejména z pohledu jejich minulosti. To však nic nemění na tom, že jsou to právě figury kolem fondu IFIS, které dnes v ostře sledovaném krachu hrají jednu z hlavních rolí.

Mozkem této skupiny je právě Čermák, zkušený insolvenční praktik s bezmála pětadvacetiletou praxí v tomto žhavém oboru, kde věřitelé a dlužníci často vedou nelítostné bitvy na hraně zákona. I on sám si v polovině 90. let odseděl ve vězení rok za podvod, ačkoli tehdy nešlo o insolvenční tematiku.

„Byl jsem mladej blbej kluk, co udělal chybu. Asi to tak mělo být. Možná mě to zachránilo před mnohem větším průšvihem. Kdo ví,“ vypráví dnes Čermák v ojedinelém rozhovoru v prostorách salonku pražského hotelu Le Palais, kde má detašované pracoviště při svých pražských výjezdech. Jinak urostlý rodák z Velké Bíteše s britským jazykem i smyslem pro humor úřaduje zejména z domovské jižní Moravy. Nebylo to naposledy, kdy se jeho jméno objevilo v kauze s trestněprávním rozměrem, ale nálepku insolvenčního mafiána, kterou mu občas někdo přisoudí, odmítá.

„Hrajeme podle pravidel, která nám dává zákon,“ říká. Jeho život navíc nejsou jen obchodní bitvy. V roce 1998 s Karlem

Lopraisem vyhrál slavnou rallye Paříž-Dakar, když šéfoval celému týmu Tatry a zároveň několikanásobného šampiona pouštního závodu navigoval z kabiny kamionu.

Dnes podobně dravě naviguje brněnský fond IFIS a jeho spojence v boji se současným vedením skupiny Arca v čele se Slovákem Rastislavem Veličem. Původně to přitom vypadalo, že Velič s IFIS najde společnou řeč, neboť zájmem obou bylo udržet řízení v Česku. Avšak místo toho se utkali v ostré právní bitvě v dceřiné společnosti Františkovy Lázně Savoy a od té doby v celém případě asi není větších rivalů.

Arca je teď projekt, který vás zaměstnává nejvíce?

Paradoxně ne. Arca má nějaký svůj vývoj, ale je tu jiná superaktuální kauza. Mám na stole pohledávky za slovenskou Helske Group. Továrna na výrobu speciálního sádrokartonu a tři projekty na domy pro seniory v Německu. Celkem asi šedesát milionů eur v dluhopisech, pět

ve směnkách. Zatím to zvažujeme, ale možná do toho v nějaké fázi vstoupíme.

☛ Je to v něčem podobné jako Arca?

Velmi, má to podobnou strukturu. Retailové peníze, investoři byli Češi, Slováci a Slovinci. Matka, na kterou se peníze nabíraly, je půjčovala dál na jednotlivé projekty. Jak už to tak bývá, často ne ve shodě s tím, na co byly dluhopisy emitované.

Primárně měly mířit na pečovatelské domy do Německa, část ale skončila ve fabrice na Slovensku. Odhadem patnáct až dvacet milionů eur. Ta fabrika je zajímavá, není to špatný projekt, jen nezvládla financování. Ale tam to teprve začíná. Arca je mnohem dál.

☛ Ano, právě kauza Arca na vás hodně posvítla. Jak tam v tuto chvíli postupujete?

Jsmo tam hodně vidět a slyšet, to je pravda. Naše týmy to stále zaměstnávají. Z pohledu collectingu pohledávek už máme většinu práce za sebou, ale je tam stále asi 2,4 miliardy nezařazených pohledávek, které nejsou v žádné skupině a nezastupuje je žádný advokát. S nimi se dá ještě pracovat a mohou být důležité na schůzi věřitelů. Aktuálně také sbíráme podporu napříč věřitelskými skupinami a musím říct, že se nám to daří až překvapivě dobře.

☛ Proč překvapivě?

Na to, jak všichni všichni podezírají, že jsou něčí koně a že hrají nějaké hry, převládá pragmatismus. To je pro mě docela překvapivé. I nás místy lidé označovali za koně Veliče, Krupy, J&T... Bylo to až úsměvné. Myslím, že s většinou jsme schopni najít společnou řeč. Všichni chtějí získat zpět svoje peníze.

☛ Další trestní oznámení nechystáte?

Nechystáme. Jedno, na které jsme měli důkazy a za kterým si stojíme, jsme podali a to stačí (to stojí na prodeji smének v době, kdy už Arca měla na sebe prohlásit insolventci – pozn. red.). Osobně to nemám rád. I z pohledu mé vlastní historie. Je to takové mstivé. Víím, jaké to je, sedět ve vězení, a dost mě to ponaučilo.

☛ Mám takový pocit, že klíčová bude vaše dohoda s J&T, která má největší zajištěnou pohledávku a silné postavení ve věřitelském výboru...

Řekl bych, že J&T nemá v tuto chvíli úplně jasný postoj. Nechtějí jít otevřeně proti Veličovi. Je to od nich pragmatický

NEMÁME TU ŠPATNÝ SYSTÉM, NEVĚŘÍM NA NĚJAKOU ORGANIZOVANOU SKUPINU, KTERÁ BY PROCHÁZELA CELÝM SYSTÉMEM.

krok, nemají zájem s nikým bojovat. Velič k nim byl celkem vstřícný, a pokud ustojí svoje zajištění, jsou v podstatě v klidu. Na druhé straně J&T mnoha svým klientům Arcu doporučila a ti teď na ni vytvářejí tlak na větší angažmá v celé věci. Já odhaduji, že nás nakonec neodmítne, ačkoli se teď tváří, že podporuje Veliče.

Nutno ale říci, že postavení J&T v celém případě není tak silné. Má bankovní pohledávku za 400 milionů a další pohledávky prakticky nekupovala. Něco sice získal spřátelený Gomanold, ale ne mnoho. Její reálná síla z pohledu pohledávek není nikterak velká.

☛ Jste tedy dnes největší věřitel?

Největší je AVEA, ale to se do schůze ještě může změnit. My stále nakupujeme nebo získáváme zastoupení.

☛ Reorganizační plán nyní chystá uznávaný odborník z PwC Petr Smutný. Je to tak, že cokoli, s čím by nyní dlužník přišel, by pro vás bylo nepřijatelné?

Tak to není, my jsme pragmatici. Dejte na stůl něco, co má hlavu a patu, přineste

alespoň polovinu peněz a je to. Takhle jednoduché to s námi je.

☛ To, co jste viděli na první prezentaci PwC na věřitelském výboru, ale zatím vaše představy nenaplnilo...

To, co jsme viděli, bylo postavené jako: „Dejte nám důvěru, moc se na nic neptejte a věřte, že management firem ze skupiny na Kypru a Maltě bude součinný a dobrovolně nám všechny peníze vydá.“ Ale kde máme jistotu, že to tak bude? Prý jim prostě musíme věřit. A to se nám se znalostí případu nechce. Věřit lidem, kteří vzali miliardu eur a „prodrbali“ ji? Nehledě na to, že dnes za sebou máme pohledávky za tři miliardy a ti lidé se nás také jednou zeptají, co jsme udělali pro to, aby nějaké peníze dostali zpět. Jde i o naši reputaci.

☛ Říkáte, že jste pragmatici. Nicméně zjevně jste hodně přitvrdili poté, co vás Petr Kuhn, advokát skupiny Arca, u soudu označil za konkurzní mafii a vypichuje vaši trestní minulost. Opravdu v tom nyní nejsou emoce?

To víte, že v první moment vás to naštvě. Ale vězení mě naučilo jedno – zastavit se

Vždycky je nějaké střelivo. Kdo se dlouho pohybuje v této branži, má nějaký příběh. Ale určitě jsme o tom debatovali. Mohl jsem se schovávat, nebo prostě veřejně přiznat, že na tom dělám. Já ale osobně chodím za věřiteli, jednám s Veličem, Krúpou, se všemi. Těžko bych pak mohl tvrdit, že s tím nemám nic společného. Bylo to riziko, ale kdyby to nepřišlo v Arce, určitě by to přišlo v nějakém dalším případě. Takže jsem se tomu chtěl postavit čelem. Protože my se tím regulérně živíme, děláme to dobře a ve finále lidé chtějí hlavně výsledky. Zas tolik je netrápí, jakou máme minulost.

U věřitelů to chápu. Ale Petr Kuhn tím spíše promlouvá směrem k policii, státním zástupcům a soudcům. Tam vám to přece může zatopit, nemyslíte?

Těžko říct. Kdo chce psa bít, hůl si vždy najde. S insolventními to nemělo vůbec nic společného. Stalo se to v roce 1997, byl jsem mladej blbej kluk, co udělal chybu. Koupil jsem tehdy pohledávku, za kterou jsem včas nezaplatil, protože jsem si to tehdy špatně spočítal a naplánoval. Pak jsem to zaplatil, nikomu nedlužím, jenže mašinerie už byla rozjetá. Nakonec jsem přes rok seděl. Zanechá to na vás stopu. Tehdy jsem to vnímal jako nespravedlnost, ale pak jsem došel k tomu, že to tak mělo být. Možná mě to zachránilo před nějakým mnohem větším průšvihem. Kdo ví.

Ale trestně stíhán jste byl i později, v kauze bytového domu na Panence, kde jste čelil obvinění z tunelování firmy společně s bývalým náměstkem primátora Brna Radomírem Jonášem. To je pět let zpět. Jak kauza vůbec dopadla?

Nijak, byl jsem osvobozen a zproštěn obvinění. Jonáš dostal podmínku. Já tehdy koupil byt na Panence a započtl reálnou pohledávku vůči Panence. Šlo o to, že to bylo o tři měsíce později, než byla splatnost bytu. A tím jsem se měl obohatit. Ale já pohledávku zaplatil, celé to byl nesmysl. Já jsem se v případě svezl, protože už jsem byl jednou trestaný. Víím, že toho stigmatu se jen těžko zbavím.

Ale byl to dost divoký projekt, ne?

Byl. My ho přebírali po původním developerovi. Důchodci tam třeba měli složené zálohy půl milionu korun na byty, které nedostali. My jsme od nich ale pohledávky vykoupili a ti lidé dostali všechny vložené peníze zpět. Reálně

a nad věcí se povznést. Já to beru jako byznysový souboj, kdy dokážu uznat kvality soupeře. To, že on operuje s osobními útoky, je jeho věc. My, když jsme si vyhodnocovali první schůzi věřitelů v Savoyi Františkovy Lázně a odhmotnili jsme se od osobních útoků, museli jsme uznat, že Kuhn odvedl sakra dobrou práci. Udržel to na hraně, soudkyni zatlačil a vyhrál nevyhratelné.

Ale ve druhém kole už nevyhrál, když v Savoyi skončil správce Lee Louda a nahradil ho David Jánošík, váš favorit.

Protože jsme se poučili, zatímco na první schůzi jsme šli s tím, že se nemůže nic stát, že nemůžeme nevyhrát. Měli jsme bankovní pohledávku a všechny trumfy v ruce. Jenže správce Louda naši pohledávku vyloučil, což bylo hodně za hranou. Ale i to jsme nějak zvládli a získali hlasovací práva. Když Kuhn viděl, že se mu to hroutí, dokázal svým výstupem schůzi přerušit, čímž se zachránil. Ale podruhé jsme nasadili jiné právníky, kteří na něj lépe platí, i když nebylo snadné najít na trhu lidi, kteří byli ochotni se mu postavit.

Máte tedy ambici dostat správce Jánošíka i na insolventci celé skupiny Arca? Kdy se odehraje klíčová bitva?

Ano, Davida Jánošíka bychom rádi i na velké Arce. Je to pro nás zárukou, že se nic nebude ohýbat a vše se odehraje tak, jak má. Každopádně důležitá bitva proběhne až na říjnové schůzi věřitelů. Do té doby žádný zvrat nečekám.

Jaká přesně je vaše role v IFIS? Nejste právník, spíše takový praktik, že ano?

Přesně tak. Dělán pohledávky 25 let, mám zkušenost ekonomickou, právní, vyjednávací. Jsem vyslán na náročné projekty, kde je nějaký problém a je třeba vymyslet řešení, něco dohodnout, zařídít. Jsme s Markem Indrou spolutvůrci strategie IFIS v Arce. Marek je větší introvert, já jsem zase větší optimista. Avšak nejsem součástí IFIS ani advokátní kanceláře, jsem externí spolupracovník.

Na druhou stranu, máte za sebou škrálopupy – odsouzení za podvod, což je přirozené střelivo pro advokáty protistrany. Nejste v tomto ohledu pro zájmy IFIS spíše přítěží?

jsme situaci řešili a díky tomu z toho nebyl další H-System, povedlo se dům dostavět, lidé převzali byty. Nechci, aby to znělo nabubřele, ale že se to podařilo, považuji za svůj velký úspěch.

Člověk asi po škole nezačne podnikat s tím, že chce dělat pohledávky. Jak jste se k tomu vůbec dostal?

Málo kluků chce být popelářem, uklízet nepořádek po ostatních. S tím opravdu nejedete studovat. Já jsem začínal jako aťák, ačkoli VUT v Brně jsem nedokončil, protože jsme se spolužáky založili krátce po revoluci firmu. Stavěli jsme počítače, programovali. Firma rostla, ale já začal pracovat pro Průmyslové stavitelství Brno. Pracoval jsem v zahraničí a také jsem tam začal poprvé řešit pohledávky. Je to kouzelná oblast, neboť jsme ve čtyřech lidech dělali obrat jako část firmy s tisícovkou lidí. Také jsme společně se švýcarským partnerem zachraňovali Botex, dva roky po sobě jsme byli největší producent bot v Česku. Dodávali jsme pro německou značku Rumika. Bohužel pak to všechno zvalcovala čínská výroba.

Dělali jste také v ČKD za éry Petra Speychala, je to tak?

Ano. To už bylo po roce 2000. Opět jsem řešil vymáhání pohledávek. Tehdy jsme chystali převzetí Škody Export. Řešil jsem třeba pohledávky z ČKD Holding z konkurzu. A nutno říct, že úspěšně. Jenže Speychal nás pak všechny podvedl. Ale to je život, je zbytečné se k tomu vracet. Navíc osud ho v byznysu dohnal.

Do toho jste ale také nakoukl do vrcholového motorsportu.

Jak se stalo, že jste v roce 1998 vyhrál rallye Paříž–Dakar?

To byl sen mého táty. Je nesmírně manuálně zručný, máme v rodině velkou slévačskou tradici. Já jsem se v tomhle trochu odrodil, spíše než rukama jsem se musel prosadit pusou. Všechno jsem spíš ukecal. Každopádně jednou za námi přišel Ivo Kaštan, že hledá sponzora pro motorky na Dakar. A já mu ty peníze sehnal, tehdy od Komerční banky. A mě přitom napadlo, že bych si to taky rád zkusil. V roce 1995 jsem tak jel závod Paříž–Peking, asi nejtěžší závod na světě v závodním autě. Do té doby jsem v něm nikdy nejel. A měl jsem navigovat.

A to jste dojeli?

Nedojeli, skončili jsme někde v Mongolsku, tedy vlastně těsně před cílem, ale

z prvního místa v naší kategorii. Byly tam neuvěřitelné historky. Třeba jak jsme měnili sklo od našeho land roveru v Petrohradu, když nás tamní policisté zavezli do místního autosalonu Land Roveru. V jedné kazašské etapě jsem zase byl vyhlášen nejlepším navigátorem. Během závodu jsme se skamarádili s kluky od Tatry a Karlem Lopraisem a začali jsme spolupracovat. V roce 1998 jsem dělal šéfa celého týmu Tatry a zároveň jel jako navigátor s Karlem ve vítězném autě Paříž–Dakar. Krásný zážitek. Dnes jsme velcí přátelé.

Zpět k byznysu. Přece jen, neměli jste problém s tím, že práce s pohledávkami je vlastně tak trochu práce s lidským neštěstím?

Byly doby, kdy jsem si říkal, že si večer doma po práci musím dát pořádnou sprchu, abych tu špínu smyl. Je to byznys na hraně, ale spíše to vnímám tak, že my ty odpadky odklízíme. Naučil jsem se taky práci odosobnit, proto Kuhnovy výroky neřeším. Ale pozor, já nedělám dluhy fyzických osob. Ono někomu brát střechu nad hlavou, to je na mne moc. Já dělám pouze korporáty, firmy. Každý případ začínám dvěma otázkami. První:

**BYLY DOBY,
KDY JSEM
SI ŘÍKAL,
ŽE SI VEČER
DOMA PO PRÁCI
MUSÍM DÁT
POŘÁDNOU
SPRCHU, ABYCH
TU ŠPÍNU SMYL.**

Chcete to řešit? Až druhá je, jestli na to máte peníze. Osobně je mi milejší chudák, který na to nemá, než lump, který peníze má, ale nechce to řešit. S prvním najdu nějaké řešení. S druhým těžko, toho většinou musíte donutit.

V čem je hlavní klíč k tomu, být v tomto oboru úspěšný? Je to hlavně o kontaktech?

Jestli myslíte kontakty u soudů, tak určitě ne, ale kontakty mezi společnostmi, které vám pohledávku prodají, to ano. Když máte v oboru dobré jméno, dostávají se k vám pak věci samy. Lidé a firmy vědí, že když je někde průšvih, my s tím umíme pracovat. Také dnes musíte mít peníze. My totiž pohledávky vykupujeme. Musíte mít také zázemí. A pak je to znalost procesů a insolvenčního práva, na každou schůzi děláme obsáhlou přípravu. Matematickou simulaci, jak se to může vyvíjet. Ve finále je to hlavně o hlasech. S kým se můžete spojit, čím podíl můžete koupit. Pamatuji schůze, kdy jsme kupovali pohledávky hodinu před schůzí.

Ale nějaké vazby na soudy přece mít musíte, ne?

Otázka soudců je složitější. Jejich pozice je enormně těžká. U nás na případech dělají týmy lidí, soudce má dvě asistentky. Zorientovat se v případech je těžké. Ale sama myšlenka ovlivňování soudů je nepřijatelná, jediná správná cesta je fakticky je přesvědčit.

Musíte být schopni předvídat, počítat, argumentovat, načíst si třeba i předchozí rozhodnutí a právní názory, je to kombinace ekonomiky, logiky a práva. Ve finále to může vypadat, že soudce dělá to, co chceme, ale on prostě dělá to, co má. Hrajeme tvrdě, ale podle pravidel. Další věc je, že soudce v insolvenčním právu má víc roli podobnou té anglosaské, je často spíš rozhodčím, moderátorem. Velkou sílu mají samotní věřitelé.

Vy se dnes angažujete v rámci firmy Servis 24, co ta přesně dělá?

Právě pod ní děláme zejména řadu reálních projektů, což je často spojené s realizací pohledávek. Skrze pohledávky se dostáváme ke konkrétním projektům, které pak doděláme, dočistíme a prodáme. Aktuálně třeba řešíme projekt Geone s Milanem Janků, kde spolupracujeme se Skanskou na projektu Port 7 v pražských Holešovicích. V Litoměřicích jsme nedávno dodělali 65 bytů.

Jan Čermák (52)

- Narodil se ve Velké Bíteši.
- Vystudoval strojní průmyslovku a pokračoval na VUT v Brně, studia nedokončil a začal podnikat, věnoval se dovozu počítačů.
- Časem se zaměřil na obchod s pohledávkami, v roce 1997 byl pravomocně odsouzen na rok vězení za podvod.
- Pracoval pro ČKD i Průmyslové stavitelství Brno, dnes spolupracuje s fondem IFIS a angažuje se ve společnosti Servis 24.
- V roce 1998 jako navigátor posádky Karla Lopraise vyhrál rallye Paříž–Dakar.
- Je ženatý, má tři dcery. Věnuje se jachtingu, má rád jazz i klasickou hudbu, dlouhodobě se angažuje v Nadačním fondu Jana Kubelíka.

H Dlouho se říkalo, že budete pozici pro někoho v pozadí, že jste něčí předstřelci. Nemůže se tedy stát, že svou pozici někomu prodáte?

Je to rozhodně akce IFIS. Ale zároveň nevylučuji, že se s někým domluvíme. Jen opravdu nevím, kdo by to mohl být. AVEA těžko, Velič na to nemá peníze a kdo jiný nám tam zbývá? Krúpa, ten už vůbec ne. A že by se objevil jiný tajemný investor? Ostatně o britském investorovi už nemluví ani nový reorganizační plán z dílny PwC.

H Existuje v Česku něco jako insolvenční mafie? Ostatně to je obrat, který se objevuje i ve vztahu k vám.

Obecně nejsem příznivcem konspiračních teorií. Nemáme tu špatný systém, nevěřím na nějakou organizovanou skupinu, která by procházela celým systémem. A my prostě jen využíváme našich zkušeností, hrajeme podle pravidel, nikoho neokrádáme.

H Kdo byl nejtvrdší soupeř, se kterým jste se kdy utkal? Speychal? Sisák?

Petra Sisáka vlastně neznám, vždy jsme se na trhu míjeli. Petr Speychal byl nejdřív spolupracovník, až pak se to zvrtilo. Ale on nebyl ani tak chytrý a tvrdý, jako spíš lump.

Myslím, že k těm nejtvrdším soupeřům patří ti aktuální, tedy Petr Kuhn a Arca. Ale samozřejmě věřím, že proti nim uspějeme. ×

Aktuálně řešíme také hotel Nabokov v Mariánských Lázních. Tam organizujeme prodej ve spolupráci s vlastníkem a zajištěným věřitelem.

H Většinou žijete z toho, že pohledávky kupujete levně. Ale třeba za pohledávku Raiffeisenbank v Savoyi jste zaplatili přes sto procent nominálu. Proč?

Ano, přesně 103 procent. To bylo dost, ale nic neděláme zadarmo a jen tak. Šlo o cenu za vliv na dění v celé skupině. Společnost Savoy Františkovy Lázně je branou k celé Arce. Navíc tam máte příslušenství, dobré jištění, úročení, i za 103 procent nominálu budeme v plusu. Takže bych v tom nehledal nějaké konspirační teorie, šlo o matematiku. My si cenu dobře spočítali.